

PENSA MENTS
MIQUEL ÀNGEL BALLESTER

Maria Llopis

FEMINISTA I ACTIVISTA POSTPORNO

“La maternitat és una forma de sexualitat”

M. À. B.

Maria Llopis és llicenciada en Belles Arts per la Universitat de València i Màster en Animació Audiovisual per la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha desenvolupat una obra artística feminista centrada en la reflexió visual sobre la sexualitat i el gènere, i ha treballat temes com l'orgasme i la violència, la sexualitat de les dones majors, la construcció del gènere, la violència sexual, el sexe virtual, el matriarcat i les maternitats alternatives. Les seves obres han estat exposades per tot el món. Maria Llopis ha format part del col·lectiu Girls who like porno, que va fundar amb Àgueda Bañón. També destaca per la seva tasca divulgadora, ja que imparteix conferències i tallers sobre sexualitat, art i feminisme. Ha publicat diversos llibres, com El postporno era eso i Maternidades subversivas, un recull d'entrevistes entorn de 18 experiències distintes de viure i entendre la maternitat i la criança. Precisament, la presentació a Mallorca

de Maternidades subversivas ens va permetre parlar-hi de les experiències feministes sobre la maternitat i de la sexualitat i el cos com a forces creatives i mitjans de lluita política i transformació social. Volem agrair especialment a l'Ateneu Estel Negre les facilitats donades per realitzar aquesta entrevista.

Com relacionau la vostra experiència professional en el món de l'art amb l'activisme feminista?
La veritat és que no he hagut de fer gens d'esforç per relacionar-los, perquè per mi art i feminisme sempre han estat lligats en la meua vida. Jo vaig estudiar Belles Arts i sempre m'han interessat les performances i l'art al carrer. Vaig entrar de ple en el tema feminista investigant la sexualitat. La passa següent va ser explorar com el terme 'dona' es dissolia; així vaig arribar a entrar en contacte amb el moviment *queer* i les sexualitats alternatives, que em varen permetre ampliar la noció de gènere que tenia i sortir de la dicotomia home-dona i de la sexualitat hetero. I

“Per mi art i feminisme sempre han estat lligats en la meua vida”

“El postporno tracta de crear referents alternatius a la visió que la pornografia ofereix, molt masculista”

d'aquí vaig arribar a la pornografia, al postporno i a tot el que suposa de moviment creatiu d'alternatives a la visió que el porno convencional ofereix de la sexualitat. Amb el postporno el que preteníem era crear nous referents visuals i explícits de la sexualitat.

I durant aquest procés d'exploració artística feminista, en quin moment sorgeix el vostre interès per aprofundir en el tema de la maternitat?

Mentre recorria aquest camí que us comentava abans, m'adonava que el tema de la maternitat hi era present, però que anava quedant en els marges i que no hi havia manera d'introduir-lo, malgrat l'evidència que la maternitat és una forma de sexualitat. Per tal de posar-hi remei, vaig obrir una categoria en el meu blog que era 'Maternitats subversives' i vaig anar a poc a poc arrebregant material, fins que quan va néixer el meu fill Roc vaig decidir-me a agrupar-ho tot en un llibre. Per mi es tracta d'una evolució lògica i natural.

Des de la vostra experiència com a activista postpornogràfica, com definiríeu el moviment postporno?

És un moviment que tracta de crear referents alternatius a la visió que la pornografia convencional ofereix de la sexualitat, que és un mitjà molt masculista, terrible, que objectualitza la dona. De vegades el postporno crea productes que et poden excitar, però aquest no és el seu objectiu principal. Sol proposar exercicis i reflexions entorn d'imatges sexualment explícites. És també una reivindicació de poder treballar amb aquestes imatges. A la vegada, és un moviment que ha estat acollit pel món de l'art i que prové de l'art. És sabut que la majoria d'artistes que es dediquen al postporno s'han format en Belles Arts i participen en circuits artístics. Per cert, el terme el va popularitzar en els anys 80 Annie Sprinkle, una actriu porno i treballadora sexual, a la vegada que iniciava una reflexió feminista sobre la seva feina en la indústria del sexe. En el llibre, l'he entrevistada,

juntament amb la seva parella, Beth Stephens. Tot i que no són mares biològiques, tenien molt a dir sobre el tema.

Podríeu explicar de quina manera es pot polititzar la pornografia? Com es transforma la pornografia en una reivindicació política a favor de la causa feminista?

Partint del fet que el plaer també és política. La postpornografia ens permet reivindicar el nostre plaer, el nostre cos com a eina política. De la mateixa manera que un vídeo porno pot representar un model supersexista i misogin i és un producte que té unes implicacions socials, nosaltres volem mostrar que existeixen models sexuals alternatius.

Sou conscient que el potencial subversiu del vostre cos és limitat, que arribarà el moment en què el vostre cos deixarà de ser atractiu als ulls dels altres i perdreu aquest poder polític relacionat amb el cos?

No hi estic d'acord. És possible envellir i continuar usant el cos com si fos una eina política. Annie Sprinkle i Beth Stephens són un exemple que això és possible: elles tenen 60 anys i busques i continuen treballant i aprofundint en la sexualitat i reivindicant els seus cossos i el dret a fer-se grans en aquest món.

En el vostre darrer llibre, *Maternitats subversives*, presentau una pluralitat de visions que no és gens convencional entorn de la maternitat, però cap d'elles no reflecteix la vostra maternitat. Quina seria la vostra experiència subversiva de viure la maternitat i la criança?

Això m'ho han dit altres vegades i encara no ho entenc. Jo tenia molt clar que a l'hora d'escriure el llibre volia tractar uns temes concrets, per això vaig escollir les persones que trobava que tractaven aquests temes i que serien més interessants. Però entrevistar-me a mi?, per què? Jo tenc un infant de 2 anys i 8 mesos. Per mi, l'experiència amb la maternitat és nova, encara que he estat investigant la maternitat des de fa molts d'anys. Jo ara per ara no m'entrevistaria a mi mateixa, no en tenc cap necessitat; a més, la meua maternitat no entra dins els temes que volia tractar... Tal vegada d'aquí a uns anys, qui ho sap!

Què fa que la maternitat sigui subversiva, més enllà de cada cas concret? Quins trets han de tenir la maternitat i la criança per ser subversives?

Jo crec que el que fa subversiva la maternitat és viure-la com tu vols viure-la. I això és molt difícil en la nostra societat, en la qual se'ns diu constantment com hem de viure i sentir les coses. Nosaltres mateixos estam plens de tabús i prejudicis, la nostra sexualitat ha estat també molt reprimida i, a més, no

El moviment postporno: fent política amb el cos

El postporno o porno alternatiu és un corrent feminista que reivindica el poder subversiu del sexe per trencar amb els esquemes masclistes i heterosexuales dominants en la pornografia convencional i en la societat. Proposa referents sexuals alternatius a través de la creació artística d'imatges sexualment explícites que uneixen el plaer sexual feminista i l'excitació amb una càrrega simbòlica i política. És un moviment que utilitza políticament la pornografia com a espai per denunciar el paper d'aquesta indústria del sexe en la creació i definició d'identitats sexuals binàries. Cerca provocar en el públic una reflexió crítica entorn del model de masculinitat i feminitat tradicionals mitjançant la producció d'imatges que reflecteixen els desitjos, les noves formes de plaer i les preferències sexuals de les dones i les minories sexuals. El terme postporno va ser usat per primera vegada en els anys 80 del segle XX per l'artista holandès Wink van Kempen per caracteritzar un conjunt de fotografies pornogràfiques més crítiques i paròdiques que excitants. El postporno comença a adquirir la seva dimensió política actual a finals dels anys 80 amb l'obra d'Annie Sprinkle (Filadèlfia, 1950), antiga prostituta i estrella del porno. Una altra fita important és la publicació, el 1989, del manifest fundacional d'aquest moviment, conegut com a *Manifest postporno*, signat per Sprinkle i Verònica Vera, Candida

Royalle i Frank Moore. Aquest moviment arriba a l'estat espanyol a principis dels anys 90 a través del món de l'art, de performances protagonitzades per 'artistes' (artistes-activistes) que exhibeixen en espais públics els seus cossos nus i la seva sexualitat com a forma d'acció política. Entre les artistes postporno més representatives citam Maria Llopis (València, 1975), autora dels llibres *Maternidades subversivas* (2015) i *El postporno era eso* (2010); Águeda Bañón (Múrcia, 1974), activista postporno, experta en comunicació digital i xarxes socials; l'artista visual Erika Trejo (Mèxic, 1976) i la performer Diana J. Torres (Madrid, 1981), màxima representant del pornoterrorisme, una variant del postporno explicada en el llibre que duu el mateix títol; és autora també de *Coño potens*, un assaig sobre l'ejaculació femenina.

Per aproximar-se al postporno, recomanem també la lectura de les obres de l'escriptora membre del col·lectiu postporno PostOp Itziar Ziga (Errenteria, 1974), molt especialment *El género desordenado* (2010) i *Sexual Erria* (2011). Així mateix, destacam els treballs de la jove filòsofa i crítica d'art Marisol Salanova (València, 1982), publicats en el llibre *Postpornografía*. Esmentam finalment Paul B. Preciado (nascut com a Beatriz Preciado; Burgos, 1970), filòsof i activista *queer*, autor del llibre *Pornotopia* (premi Anagrama 2010).

hem superat moltes coses. La sexualitat durant la maternitat és un dels principals tabús que existeixen i que he confirmat en el llibre. De fet, moltes de les dones que jo he entrevistat en relació al part orgàsmic no ho havien contactat ni a les seves parelles; són dones que ara tenen 80 anys i que varen tenir aquesta experiència fa 40 anys. El que vull dir és que viure la maternitat talment la sentis és molt difícil. I que aconseguir-ho es converteix en subversiu. Per això vaig escriure el llibre, per mostrar maneres diferents de viure la maternitat, que surten dels arquetips i del model patriarcal que ens venen. Però en cap cas he volgut dir a ningú com ha de viure la maternitat.

En l'entrevista que féreu a Annie Sprinkle i Beth Stephens, parlu de maternitat ecofeminista. De quina manera es relaciona la maternitat amb l'ecologia?

Per mi aquest ha estat un dels grans descobriments. Cada entrevista que anava fent em duia a l'ecologia, a la qüestió del respecte pel planeta. He anat pensant

"La llibertat per viure els nostres desitjos fa que sorgeixi un respecte per la naturalesa"

"S'abusa del planeta igual que s'abusa dels nostres cossos"

aquesta relació i he entès que l'em poderament dels nostres cossos, de la nostra sexualitat, de la llibertat per viure els nostres desitjos fa que sorgeixi un respecte per la naturalesa. Reprimir la nostra sexualitat, reprimir el nostre desig i la vida forma part del sistema capitalista. S'abusa del planeta de la mateixa manera que s'abusa dels nostres cossos. En el moment en què fas aquest canvi de paradigma i comences a respectar el teu cos i la vida, és inevitable que també respectis el planeta. Per això vaig acabar el llibre parlant d'ecosex i ecofeminisme.

En el llibre recolliu un exemple de matriarcat islàmic. Més enllà de la sorpresa que pot provocar que existeixi, podríeu explicar-nos com és aquest matriarcat?

El matriarcat és un tema que he estudiat molt i que l'entenc en connexió amb l'ecocríança i amb les declaracions d'Anna Gabriel de criar en altres estructures diferents de les de pare-mare, parella heterosexual monògama. És un fet que hi ha moltes formes de criança, però a mi les que m'agraden especial-

ment són les que es desenvolupen a les societats matriarcals en l'actualitat, que si bé són poques, existeixen. Em referesc, per exemple, a les societats dels Minangkabau a Sumatra o dels Mosuo a la Xina. En les societats matriarcals, la criança funciona molt bé. A la nostra societat ho hem fet molt malament; la maternitat té una càrrega negativa, es percep com un sacrifici i una renúncia. Hem hagut d'inventar models alternatius, que a més generen rebuig social. Darrere aquesta actitud contra l'ecocríança hi ha quelcom molt cristià, molt lligat a l'educació religiosa.

Hi ha un cert rebuig de la maternitat per part d'un determinat feminisme perquè considera que és una manera de reproduir la dominació patriarcal. Quina resposta donaríeu a aquest feminisme?

Com hi respondria jo? Dient que no és el meu feminisme, encara que l'entenc. Viure la maternitat com imposa el sistema és aberrant. Jo pens que precisament la maternitat és l'eina per subvertir el sistema. Si no canviem la maternitat, no anam enlloc.

En el llibre, Alicia Murillo proposa que els treballs domèstics relacionats amb la cura, que realitzen majoritàriament les dones i que sostenen la resta de treballs, deixin de ser gratuïts. Quina és la vostra posició sobre aquesta proposta?

Jo tenc un nin de 2 anys i 8 mesos i fa 2 anys i 8 mesos que no dorm tres hores seguides, fent tornos de 24 hores, 7 hores a la setmana, 365 dies a l'any. Jo tenc ganes de començar a fer feina per descansar. Aquesta és una frase típica de mares. Te'n rius, del treball assalariat, després d'haver estat criant o d'haver tingut cura d'un malalt o d'una persona dependent les 24 hores al dia. El treball assalariat és una fantasia del món capitalista patriarcal en el qual vivim. És una aberració social que les persones que estan cuidant dels infants, dels majors i dels malalts depenguin d'almoines d'altres persones, siguin familiars o amics. I llavors, ni baixes per malaltia, ni pensió, i a l'hora de jubilar-se, precarietat. Aquesta és la realitat de la societat en què vivim i és un punt crucial que assenyalava molt bé Murillo.

Però com veuríeu el reconeixement salarial dels treballs de la cura?

Aquesta qüestió ha anat sortint en les presentacions i en els tallers que vaig realitzant, i la conclusió que hem tret sempre ha estat que, si introduíssim un sou per a una persona que treballa 24 hores al dia, amb tornos ininterromputs, col·lapsaríem el sistema. No hi ha doblers suficients per reconèixer els treballs de la cura. El sistema capitalista s'enfonsaria, perquè el sistema funciona gràcies al fet que aquests treballs es fan de manera gratuïta, per amor.